

ENHET
Enheten för Samhällspolitik
HANDLÄGGARE
Håkan Hellstrand

DATUM
2022-05-05
ERT DATUM
2022-05-25

DIARIENUMMER
20220125
ER REFERENS
2021/22:RFR4

Finansutskottet
Riksdagen
100 12 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Utvärdering av Sveriges penningpolitik 2015- 2020

Utvärderingen mynnar ut i tio rekommendationer. Vi kommenterar dessa i tur och ordning nedan. Men först några andra synpunkter på utvärderingen.

Riksbankens inflationsmål är 2 procent. Sedan har Riksbanken också satt upp ett variationsband på +/- 1 procent som är en signal om att det är svårt att med tillgängliga medel nå exakt 2 procent, men Riksbanken ska hela tiden sträva mot 2 procent även om inflationen redan ligger inom bandet 1-3 procent. Under åren 2016–2019 låg KPIF på 1,8 procent i genomsnitt, om energipriserna exkluderas hamnade snittet i stället på 1,5 procent. Enligt vår uppfattning är det under inflationsmålet. Utvärderarna konstaterar i stället att utfallet låg ”gott och väl” inom variationsbandet och därmed var målet uppfyllt. Enligt vår mening en väl snäll tolkning, särskilt med tanke på att vi saknar en diskussion om hur de volatila energipriserna ska analyseras.

Utvärderarnas analys av arbetslöshetens utveckling och nivå jämfört med andra små öppna ekonomier är förenklad och förvirrande. (Sverige har fyra procentenheter högre arbetslöshet (motsvarar över 200 000 personer) och skillnaden är stor, upp mot 1 procentenhet, även om utrikes födda exkluderas i den svenska siffran.) När det gäller den höga nivån i Sverige lyfts den stora flyktinginvandringen 2015 och 2016 fram som rimlig förklaring. Strax efter sägs att den långsammare minskningen av arbetslösheten i Sverige inte enbart kan förklaras av den större andelen utrikes födda. Enligt vår uppfattning saknas en djupare analys av denna utveckling, kanske inte så mycket i utvärderingen som i underlagen för den ekonomiska politik som förs.

Utvärderarnas bedömning av motiven för den stramare penningpolitiken under 2018–2019 hänger ihop med detta. I utvärderingen konstateras:

”Alltså pekade varken pris, tillväxt eller utveckling i sysselsättningen särskilt starkt mot ett behov av en stramare penningpolitik under 2018–2019. Inte heller pekade de samlade tillväxtutsikterna i någon annan

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

riktning. I slutet av 2018 var ju faktiskt Riksbankens prognos för BNP-tillväxten under 2019–2020 lägre än 2 procent på årsbasis. I linje med detta kom både beslutet i december 2018 om att höja räntan och tillkännagivandet i september följande år om att ännu en höjning kunde förväntas inom sex månader oväntat för aktörerna på finansmarknaderna” (s 38)

Det är ett starkt och tydligt ifrågasättande av direktionens majoritetens omläggning av penningpolitiken i stramare riktning som LO delar.

Kommentarer till utvärderingens rekommendationer:

R.1 Riksbankens penningpolitiska mandat

LO delar utvärderarnas bedömning. I yttrandet över *En ny riksbankslag* instämde LO i att det krävs ett förtydligande av Riksbankens mål för den reala ekonomin. LO menade vidare att ett dualt mål är att föredra, dvs. inflation och sysselsättning som jämställda mål.

R.2 Målet

LO delar utvärderarnas bedömning. I yttrandet över *En ny riksbankslag* ställde sig LO bakom ordningen att Riksbanken ska precisera mål och målvariabler och att den penningpolitiska strategin sedan ska antas av Riksdagen.

R.3 Verktyslådan – räntor

LO delar utvärderarnas bedömning att negativa styrräntor fortfarande bör ingå i verktyslådan. Vi delar också utvärderarnas rekommendation att subventionerade räntor för prioriterade ekonomiska sektorer hellre bör kanaliseras genom statsbudgeten.

R.4 Verktyslådan – tillgångsköp

LO delar uppfattningen att tillgångsköp har visat sig vara ett värdefullt verktyg, och att de bör fortsätta att ingå i verktyslådan. Vi delar också uppfattningen att kan vara mindre önskvärt att låta tillgångsköpen omfatta mer än svenska statsobligationer (med tanke på de ekonomiska effekterna). Enligt LOs uppfattning bör verktyg som har betydande sidoeffekter (omfördelningseffekter) beslutas av Sveriges Riksdag.

R.5 Att avsluta expansiva åtgärder

LO delar uppfattningen att Riksbanken bör vara tydligare i sin kommunikation om hur expansiva åtgärder dras tillbaka.

R.6 Växelkursen

LO har ingen annan uppfattning än utvärderarna.

R.7 Kommunikation och framåtblickande vägledning

LO har inga synpunkter.

R.8 Transparens i direktionens överläggningar

LO har inga särskilda synpunkter på de offentliggjorda protokollens innehåll. Naturligtvis skulle redovisning bli ännu överskådligare om utvärderarnas förslag genomförs.

R.9 Sekundärt mandat för finansiell stabilitet

Utan att ta ställning i konkreta avvägningar är LOs inställning att utvärderarna lyfter viktiga frågor om ansvarsfördelningen vad gäller frågor om finansiell stabilitet.

R.10 Penningpolitikens sidoeffekter på aspekter av miljö, sociala frågor och styrning

LO instämmer i att det vore önskvärt att ha fler studier av penningpolitikens effekter på inkomst- och förmögenhetsfördelningen och att det är en stor brist att det saknas statistik på området. Det saknas uppenbarligen kunskaper om penningpolitikens effekter på inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Utvärderarna uttrycker snarast förhoppningar om att fördelningseffekterna jämnar ut sig över en konjunkturcykel. Förekomsten av persistens (ökad arbetslöshet under lågkonjunktur har en tendens att delvis kvarstå även när konjunkturen förbättras) talar emot att effekterna skulle vara symmetriska. Svårigheterna att bedöma sidoeffekterna av en mycket expansiv penningpolitik (då även köp av säkerställda obligationer och företagsobligationer används) talar för en fördjupad analys av avvägningen mellan penning- och finanspolitik. Finanspolitiken har de fördelarna att fördelningseffekterna är mer lättanalyserade och att den beslutas av Riksdagen vilket innebär att det blir en politisk förankring av fördelningspolitiken.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Håkan Hellstrand
Handläggare

